

Nové Bratrské Listy

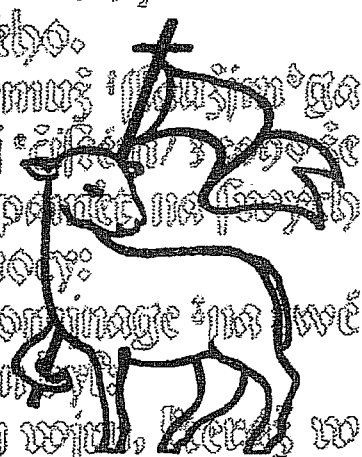
milostedenstvoj, a pokoj, od Boha Otce, a
Krysta Geziše Pána našeho.

3 'Díky činím Bohu, 'gemuž 'sloužím' gla
to y předkové w svědomí 'čisté' z toho že
'mám na té postavenou paměť na každý
Kdo může vymluvíti
nesmírnou moc y w noy:

4 'Hospodinovu
a vypraviti všecku

5 'slávu jeho?' Je 'na tu vojnu, která w
tobě gest 'bez pokrystvoj/ Eteráž 'byla ney-
pravu w Babě tvé Loidě/ a w matce tvé
I. ročník 1999 číslo 3.

6 'Pro Eterážto přičinu, 'napomínám

obsah

2 editorial (Bohumil Kejř)

3 biblická úvaha (Sk 2,38 - Hana Jaluřková)

na aktuální téma

4 Ospravedlnění a posvěcení v Jednotě bratrské (J. Halama Jr.)

jubileum bratra biskupa

7 Devadesáté jubileum biskupa Ulricha
9 Rozhovor s bratrem biskupem (Miroslav Matouř)

11 Vyuč mne, Hospodine, cestě své, abych chodil v pravdě Tvé (Adolf Ulrich)

ekumena

12 Eunika XII (-tk-)
13 Ordinance žen v Indii, Konference společnosti pro studium sekt (O. Halama)

kultura

14 Amsterodamský kancionál Jana Amose Komenského (Bohumil Kejř)

čtenáři čtou... a píší

17 Rada Gamalielova (Svetozár Slavka)
19 Proste a dánot bude vám (L. Müller)

20 zprávy ze světové UF

21 naše provincie

Nové Bratrské Listy

Neprodejně!

Tento církevní časopis pro potřebu svých členů a přátel vydává sbor Jednoty bratrské. Hájkova 5, 120 00 Praha 2, tel.: 02/ 24 94 18 70 (nebo: 02/ 96 20 20 33 - jen kancelář). E-mailová adresa je: UF.PRAGA@netforce.cz.

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99.

editorial

Vážení čtenáři,
milé sestry a bratři,

ještě před prázdninami Vám předkládáme 3. číslo našeho časopisu a současně Vás chceme informovat, že další bychom chtěli připravit na počátek září. Velice si přejeme a modlíme se za to, abychom v něm mohli přinést dobré zprávy pro naše spřátelené sbory. Jak mnozí víte, na počátku června se sejde ve Winston-Salem v USA v pořadí 2. konference bratrských biskupů. A na konci téhož měsíce bude mít své jednání Výbor světové jednoty. Obě tato grémia se budou zabývat i bolestivým konfliktem v naší Provincii.

Na konferenci ve Winston-Salem bude chybět náš bratr biskup A. Ulrich, který se písemně omluvil kvůli nedobrému zdravotnímu stavu a vysokému věku. Ano, většina členů Jednoty bratrské ví, že 4. 6. 1999 uplyne 90 let od narození našeho milého bratra biskupa. Proto se v tomto čísle objevuje článek o jeho dětství a mládí až do roku 1948. Přinášíme i rozhovor s naším jubilantem a přetiskujeme jednu jeho starší biblickou úvahu. Dočtete se i o nabídce na zcela novou knihu o br. Ulrichovi (zatím ještě nevyšla, ale patrně vyjde dříve, než budete tyto řádky číst). Jen zájemcům připomínám, že k jubileantovým 75. narozeninám vyšla sbírka jeho kázání BOŽE, SVATÁ JE CESTA TVÁ a k jeho osmdesátinám sborník MY KÁŽEME KRISTU UKŘIŽOVANÉHO. Obě tyto útlé knížky jsou alespoň k zapůjčení na většině sborů.

Uvědomuji si, že jsme zatím ani nezmínili konflikt na Balkáně. Ani nevím, zda tak někdy učiníme - ale rozhodně chci vyzvat, abychom se modlili za lidi na všech stranách tohoto konfliktu, abychom nezůstávali nikdy a nikdy lhostejní k lidskému utrpení.

S přáním Božího pokoje

Bohumil Kejř

biblická úvaha

"... a dostanete dar Ducha svatého"

(Sk 2,38)

Jaký úžasný dar je slíben těm, kdo se obrátí a přijmou křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů. Dar Ducha svatého.

Pro evangelisty a apoštoly je Duch svatý zjevně a nezaměnitelně Duchem Ježíše Krista. Ježíš je pravý nositel Ducha. V Pánu Ježíši vstupuje Duch do lidských dějin. "Duch Hospodinův je nade mnou" - takový je text prvního Ježíšova kázání v Nazaretě. V moci Ducha sv. Pán Ježíš uzdravuje a zachraňuje lidi, dává tak najevo svému okolí, že přichází Boží království. Celé Ježíšovo působení je působením Ducha sv., který je v Ježíšovi zakotven. Právě toto zakotvení je pro nás důležité a zároveň i osvobodivé.

Letniční událost ve Sk 2! Představme si prazvláštní dění, které zažil hlouček Ježíšových věrných dosud ustrašených lidiček. "Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchr... A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden..." Jak dynamické, úžasné a nejen zde. "Hukot" - vytržení, prorokování, uzdravování zažili i jiní vyznavači Kristovi, také křesťané v Korintě. Zprávy máme od apoštola Pavla. Opravdu mimořádné, nepostižitelné a nevypočitatelné dění. Až v nás začíná hlodat červíček závisti. Neměl by. Ony totiž mimořádné, abnormální, nepostižitelné jevy sami o sobě "nedělají" Ducha sv. Existují i

duchové blouzniví, možná i zloduchové a ti zvláště mají rádi kolem sebe rušno. Je nutné duchy rozlišovat. Podle čeho? Kritériem je Ježíšův Duch. Je-li jím prodchnuta praxe, běžný život Ježíšových učedníků. Po ovoci poznáte je. Jsou jiní, změnění, Ježíšovi.

Učedník Petr nebyl bytostně žádný hrdina. Zažil nádhru vytržení, jak se však osvědčí tady a teď, v rušném Jeruzalémě kde proudí davy možná zvědavých, ale i lhostejných, až potencionálně nepřátelských lidí? A on v tom letničním dramatu vystupuje neohrožený a směle. "Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zraky mocnými činy... Bůh předem rozhodl, aby byl vydán, vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. Ale Bůh ho vzkřísil..." To bylo velké riziko hned o prvních letnicích v Jeruzalémě takto veřejně vyznávat. Město je plné ruchu. Židé si připomínají vydání Zákona na Sinaji. A představitelé Židů Ježíše přece ukřižovali.

Ještě před několika týdny Petr svého Pána zapřel. Nyní však riskuje. Duch sv. mu dal odvahu. Nedá se ovlivnit strachem ani ze Židů, ani z Římanů. Duch sv. mu dal sílu. Nitro, srdce Petrovo, je naplněno duchovní přítomností Ježíše Krista. Petr je osvobozen od své vlastní sevřenosti. Takto obnovený "Ducha-plný" vstupuje opět do Ježíšových stop. Teprve v síle Ježíšova Ducha se stává sám sebou. Osvobodivá pravda vyrazí jako gejzír "Ježíše Bůh vzkřísil... Byl vyvýšen na pravici Boží a přijal Ducha svatého, kterého Otec slíbil; nyní jej seslal na nás..." Tímto

prohlášením se vydává "všanc" pestrému Jeruzalémskému zástupu. A co ten na to? Mocně zasažen se začíná ptát: "Co máme dělat, bratři?"

V dynamickém vztahu mezi Petrem a zástupem přeskočila jiskra. Milující Bůh usiluje o otevřené srdce člověka a svým Duchem tam chce působit. Chce mít své stvoření takové jako je On, laskavé a svobodné. Chce je probudit. Stalo se a Petr tomuto probuzenému davu odpovídá: "Obráťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů a dostanete dar Ducha svatého." Obrácení, křest a dar Ducha svatého. Nic víc. Už téměř dva tisíce let to platí. Duch svatý vepisuje člověku do srdce nový zákon, ten o jediném přikázání

- přikázání lásky. Duch svatý ukazuje směrem k bližnímu, ke vztahu. Učí nás žít v pokání, vzájemně si odpouštět. Učí nás začínat znovu s nekonečnou trpělivostí. Dává nám sílu, naději a ukazuje cestu. Není nic většího a krásnějšího než žít ve svobodě a lásce Boží, mít otevřené srdce pro Boží působení a v jeho síle jít.

Německý teolog Karl Barth k tomu dodává: "To, že Bůh dává člověku zakusit svou božskou moc, neznamená, že ho drtí a nutí k tomu, co od něho chce... Staví jej na vlastní nohy jako svého partnera. Chce aby stál a chodil, chce tedy, aby věřil, miloval a doufal."

Hana Jalušková

na aktuální téma...

Ospravedlnění a posvěcení v obnovené Jednotě bratrské

(dokončení)

J. Halama, Jr.

Posvěcení má ovšem i subjektivní stránku, ono "usilování o svatost" (Žd 12,14) a v tomto smyslu je procesem, který má pro náš život určité důsledky. V Zinzendorfově teologii najdeme nejméně tři takové důrazy.

a) *Obnovení Božího obrazu.* Skrze Krista získáváme zpět původní svatost, která byla pádem ztracena. Kristovo dílo je účinné a směřuje proti všemu, co se staví na odpor obnově Božího obrazu v nás. Vstupuje do našeho života a obnovuje jej do původního stavu. Výsledkem ospravedlnění a posvěcení je obnovení do původního stavu - *restitutio ad integrum*.¹⁰ Zinzendorf přitom ovšem trvá na tom, že rozhodující je tu Boží čin, když nás počítá za ospravedlněné a posvěcené, nikoli naše rozhodnutí, naše přivlastnění si tohoto Božího skutku.

b) *Umrtvování starého člověka.* Posvěcení znamená očišťování duše (1 Pt 1,22) i těla (Ř 12,1), to jest zbavovat se všech myšlenek a pocitů, sklonů a vášní, které nejsou v souladu s myslí našeho Pána a s jeho slovem. Člověk to

však v žádném případě nemá činit z vlastních sil (což by ostatně bylo nemožné). Je třeba otevřít se působení Boží milosti a snažit se žít v souladu s ní. Křesťané by se ovšem měli chránit před porušenou přirozeností, satanem a "světem". Je to zřetelně tradiční křesťanská rada "tělo, svět, ďábla přemáhat", k níž bratři připojují seznamy neřestí z novozákonních epístol.

Zinzendorf mluví v této souvislosti o druhém pokání. S děním posvěcení je spojeno pokání. Člověk potřebuje odkrývat svou hříšnou přirozenost i po prvním obrácení, činit pokání ještě hlubší než prve, aby rozpoznal všechno, co musí zmizet nebo co se musí změnit, aby plně náležel Kristu.¹⁷

c) *Napodobování Krista*. Kristus je naše posvěcení (1 K 1,30). Jsme posvěcení skrze něj, ale zároveň *"on přispívá značně k našemu posvěcení"*, když v našich srdcích budi touhu *"být a stávat se v tomto světě takovými, jakým byl on, a jakým stále je."*¹⁸ Proměna lidského života se děje výlučně prostřednictvím zásluh Kristových, a to zásluh jeho svatého lidství: *"Kristův život na zemi nebyl míněn jenom jako příklad pro nás... máme užitek ze všeho, co Ježíš činil. Například jeho dětská poslušnost, jeho píle při práci, jeho skromnost a pokora, jeho bdění a posty, jeho modlitby a prosby atd., to vše nám zprostředkovává milost a patří k našemu spasení."*¹⁹

Dětní Božími se stáváme následkem Božího milostivého činu pro nás v Kristu Ježíši. To nemůžeme ani vylepšit, ani zkazit. Můžeme však v této skutečnosti rozlišit určité stupně či kroky, jakýsi postup v posvěcování. Lze to přirovnat k lidskému životu. Novorozené dítě není méně člověkem než dospělá osoba, ale může a musí růst. Podobně máme hledat dospělost či dokonalost v našem duchovním životě. Křesťan má jediný cíl: *"dokud žije, musí ve všech věcech vrstát do hlavy, kterou je Kristus Ježíš, být každý den více jako on;.. A děje-li se toto, člověk prospívá v posvěcení, následuje svatost."*²⁰ Úsilí o dokonalost není *"nic jiného, než přivádět víru v raněného, zabitého a vzkříšeného Spasitele ke zviditelnění."*²¹ Posvěcení je proces, který by nás měl dovést do bodu, kdy nám ve zření našeho Pána nebrání nic než naše smrtelné tělo.²² Tady přichází ke slovu Zinzendorfovův kritizovaný mysticismus, je to však, chceme-li, *mysticismus společenství pod křížem*. Jako jednotliví křesťané i jako společenství jsme vedeni k tomu, abychom v následování Krista, který je našim posvěcením, nesli podobu kříže (Kreuzgestalt).

Idea fidei fratrum, spis biskupa A. G. Spangenberg, vzniklý jednu generaci po Zinzendorfově smrti, shrnuje většinou věrně jeho teologii, najdeme v něm však i místa, která se od Zinzendorfa liší. Jedním z nich je typicky pietistické pořadí, v němž je ospravedlnění následováno posvěcením. Takto je vykládán text 1 J 1,9: Ospravedlnění (odpouští nám naše hříchy) je nejprve, posvěcení (očisťuje nás od vši nepravosti) následuje. Ospravedlnění je tu ztotožněno s odpuštěním hříchů, posvěcení s očištěním od nich.²³

Objevují se tu i metodické návody: Slovo Boží je dáno pro naše posvěcení, *"proto ten, kdo dbá o své posvěcení, by měl číst pilně Slovo Boží a skrze milost našeho Pána Ježíše Krista a pomoc Ducha svatého je náležitě uplatňovat."*²⁴ Posvěcení je dokonalost v lásce (prokazující se především v milování nepřátel), dokonalost v poznání a v dobrotě. *"Protože pak se všechno toto společně nachází v Kristu, měli bychom to zakoušet i v sobě."*²⁵

Je tu přidán i nový motiv k tomu, abychom očišťovali svůj život a prospívali v posvěcení, totiž naděje věčného života. Pro Zinzendorfa není takové zdůvodnění potřebné, pro něj je jedinou a nejzazší motivací křesťana důvěrný osobní vztah ke Spasiteli.

Přes některé posuny důrazů a významů zůstává pojetí posvěcení v dalších generacích Jednoty v základě nezměněno. A podíváme-li se do dnešního Církevního Řádu Jednoty bratrské, nenajdeme tu sice slova ospravedlnění a posvěcení, najdeme však hned v prvních odstavcích jejich obsah: *"Toto svědectví (Ježíše Krista) volá každého jednotlivce osobně a vede jej k poznání hříchu a přijetí vykoupení, dosaženého Kristem. Ve společenství s Kristem se Boží láska stává stále víc mocí nového života, mocí, která proniká celou osobností člověka a utváří ji."* (§ 3) Řečeno slovy Zinzendorfovými, posvěcení jsou ti, jejichž srdce je plné Krista Ježíše a jeho smrti na kříži.

Závěr

Pokusíme-li se o hodnocení toho, co jsme právě sledovali, můžeme snad říci, že právě učení o ospravedlnění a posvěcení mělo svou důležitou roli v procesu vrstvení Jednoty do rodiny křesťanských církví. Zinzendorfova teologie byla a zůstává až podnes rozhodující částí naší věroučné tradice. Žádný další vliv se nestal tak silným a obecným, aby způsobil v učení Jednoty nějakou zásadnější změnu.

Soudím, že to může být právě vliv Zinzendorfovy "luterské" teologie, který Jednotu na více místech přiváděl do postavení někde mezi "svobodnými" církvemi a církvemi "lidovými" či "národními". Reformační důraz na křesťanskou svobodu, nezaslouženost a nezasloužitelnost Boží milosti, která koná pro nás i bez nás a navzdory nám, se tu spojuje s nevynutitelným a nenavoditelným, nýbrž darovaným osobním vztahem ke Spasiteli. Mám za to, že tam, kde se dařilo oba tyto důrazy podržet a rozvíjet, se Jednota stávala "svobodnou církví" z hlediska své organizace a povahy sborového společenství a "lidovou církví" povahou svého učení a ekumenickými styky.

Poznámky:

¹⁶ Viz Eberhard, s. 172nn.

¹⁷ Plitt I, s. 398n. Zinzendorf prohlašuje toto "druhé pokání" za proces složitější a bolestnější než znovuzrození. "Tu přichází mýdlo pradleny a oheň zlatníkův, a nepůsobí-li vůbec větší strach a boj než před onou první milostí, přece je zármutek hlubší a citelnější..." N. L. Zinzendorf, Berliner Reden II, s. 175.

¹⁸ Idea fidei fratrum, § 153, s. 261.

¹⁹ Tamtéž, § 162, s. 280. Spangenberg tu užívá slovníku Zinzendorfovy "Litanie ran", která zanechala stopy v liturgích UF do dnešní doby. Srovnej Bratrský zpěvník 1954, s. 766-769.

²⁰ Tamtéž, § 150, s. 225.

²¹ Bűdingische Sammlung I, s. 331n. Cit. Plitt I, s. 407.

²² *"Takže nám již není v cestě nic než naše smrtelné tělo, které proto nakonec také musí stranou, aby Ježíš mohl přijmout ducha a mohl jej nevýslovně potěšit, když mu dá pohlédnout na své rány, které jsme tolik milovali a v ně neochvějně věřili."* Tamtéž.

²³ Idea fidei fratrum, § 151.

²⁴ Tamtéž, § 163, s. 280.

²⁵ Tamtéž, s. 287.

Literatura:

a) Zinzendorfovy spisy:

Büdingische Sammlung einiger in die Kirchenhistorie einschlagender sonderlich neuerer Schriften. Sv. I-III. Büdingen, Stöhr 1740-44.

Berliner Reden I-II, Leipzig und Altona 1749.

Freiwillige Nachlese I-XIII, Frankfurt a. M. 1740.

Jüngerhaus-Diarium. Rukopisné sbírky, upraveno J. W. Verbeekem. V Ochra- novském archivu.

Theologische Bedenken. Büdingen, Stöhr 1742.

b) Spangenberg, August Gottlieb, *Idea fidei fratrum*, Barby 1778. Mám k dispozici anglický překlad: *An Exposition of Christian Doctrine, as Taught in the Protestant Church of the United Brethren, or Unitas Fratrum.*, Winston Salem 1959 (přetisk vydání z r. 1779). Pokud vím, jediná systematická věrouka v dějinách obnovené Jednoty bratrské.

c) o Zinzendorfově teologii:

Becker, Bernhard, *Zinzendorf und sein Christentum im Verhältnis zum kirchlichen und religiösen Leben seiner Zeit*, Leipzig 1900.

Beyreuther, Erich, *Studien zur Theologie Zinzendorfs*, Neukirchen 1962.

Eberhard, Samuel, *Kreuzes-theologie. Das reformatorische Anliegen in Zinzendorfs Verkündigung*, München 1937.

Plitt, Hermann, *Zinzendorfs Theologie*, Bd. I-III, Gotha 1869-1874.

Uttendörfer, O., *Zinzendorfs religiöse Grundgedanken*, Herrnhut 1935.

jubileum bratra biskupa

Devadesáté jubileum biskupa Ulricha

Biskup Jednoty bratrské Adolf Ulrich je svérázný člověk. Byl jím už od dětství. Podle vlastního vyjádření tihl vždy k samotářství. Měl dobrodružné sklony a od školních lavic rád čítával příběhy z dalekých krajů.

Když se jako pětiletý doslechl, že nastala válka, zobrazoval si něco vzrušujícího, co dává jiný, nečekaný obsah obvyklosti dnů. Ze svých

představ byl záhy vyveden, když se dozvěděl, že jeho strýc, matčin bratr, padl již v prvních dnech bojů na srbské frontě. Když o několik měsíců později musil na vojnu i otec a matka začala chodit za skrovným výdělkem, nezbylo mu, sotva šestiletému, než aby se učil samostatnosti: docházel sám, nejmladší ze tří dětí, do opatrovny, značně vzdálené.

Rodina byla takřikajíc dvousměrná. Otec co tkalcovský dělník byl levicově orientován a přitom rodina kotvila v místním novopackém sboru

Jednoty bratrské. Doma se zpívaly písně dělnické i církevní.

Ve škole byl chlapcovým nejoblíbenějším předmětem patrně český jazyk. Byl horlivým čtenářem. Ve zralém věku zkoumal možnosti jazyka. Čteme-li pozorně jeho statě, můžeme si povšimnout úspornosti a rovněž přesvědčivosti jeho větných staveb.

Když mladý Adolf počínal sám zkoumat prahy poznání, ocitl se znenáhla na území bezvěrectví. Co ho po čase vrátilo nazpět do oblasti křesťanství, bylo podle jeho vlastních slov spíše hluboké zakořenění prostých členů církevního sboru ve víře než rozumové argumenty. Nicméně i rozum, logika byly později stálou složkou Ulrichova myšlení víry. Pokud jde o zaměření nebo zacílení, nešlo Adolfu Ulrichovi nikdy o hmotné zabezpečení a ani si nepřipouštěl, že by měl nějaké poslání. Avšak právě o to, jak se jeví, v jeho životě šlo.

Klíčem, jenž mu otevřel dveře cestu do budoucnosti, byla návštěva dvou hostů černé pleti z Jižní Afriky. Byli to vzdělání Hotentoti, křesťané z jednoho tamního sboru Jednoty bratrské, kteří se naprosto vymykali běžným představám o primitivních domorodcích. U mladého muže, jenž od dětství pocítoval sympatie k lidem ve stínu civilizace, byl probuzen zájem o vzdálené oblasti, které se staly křesťanskými pod vlivem misijního působení Obnovené Jednoty bratrské.

Na doporučení Úzké rady byl Adolf Ulrich přijat do misijní školy St. Chrischona ve Švýcarsku, kde kromě Švýcarů a Němců byli i studenti jiných národností. Poněvadž mezi přednášejícími byli představitelé více církví a teologických směrů,

mělo vzdělávání na křesťanské základně široké ekumenické rozmezí.

Vzhledem ke stupňovanému napětí na evropské politické scéně byly vyhlídky na misijní činnost velmi nejisté. Byla vyvolána nová vojna, jakou dospělý muž viděl zcela jinak než malé dítě. Přesvědčením byl pacifista. Přesto pod dojmem mocenské zvůle a lživé propagandy strůjců války se rozhodl stát se vojákem na straně těch, o nichž nepředpokládal, že by mohli vyhrát. Nicméně si byl vědom, že konečné rozhodnutí nebudou mít v rukou lidé, ale Bůh.

V uniformě poznal voják Ulrich značnou část Francie od švýcarských hranic až po středomořské pobřeží. Účastnil se bojů v československých oddílech, přičleněných ke stále ustupující francouzské armádě.

Po porážce Francie se menší část vojáků rozhodla zůstat v armádě a byla přepravena egyptskou nákladní lodí do Anglie. Mezi nimi byl také desátník Ulrich.

V Anglii byli českoslovenští vojáci na rozdíl od Francie velmi dobře přijati a jejich pobyt na rozličných místech Velké Británie od jižní Anglie až po Skotsko se stal přípravou na invazi. Adolf Ulrich, tehdy již rotný, byl z těch, kdo byli během ní vyloděni na pobřeží Francie a na jejím území se podruhé účastnil bojových akcí. Úkolem československých oddílů bylo držet v obklíčení pobřežní pevnost Dunkerque. Tam se dočkali skončení války na evropském kontinentě.

Ve Francii byl voják Ulrich ještě před vypuknutím bojů ve styku se sborem baptistů v Paříži. V Anglii pak ve volném čase vyhledával tamní sbory Jednoty bratrské.

Po skončení války byl Adolf

Ulrich posádkou ve Vimperku, dílem jako tlumočník u americké armády. Jakmile to bylo možné, odejel na dovolenou do rodné Nové Paky. Ve sboru, kam chodíval jako chlapec, byl pozván, aby posloužil kázáním. Vytvořil si zvláštní thema: "Bože, svatá je cesta tvá". Přesto tehdy nepomýšlel na kazatelskou službu v církvi. Vidina misie nebyla reálná a budoucnost neurčitá. Avšak ještě za dnů dovolené při návštěvě železno-brodského sboru se mu dostalo vyzvání ke vstupu do kazatelského stavu.

Po návratu z dovolené po přeložení do Blovic se seznámil se svou příští manželkou. S připomenutím svých dřívějších rozhodnutí se přihlásil u biskupa Václava Vančury a v červnu 1946 byl ustanoven kazatelem v Mladé Boleslavi, kam si přivedl i svou manželku.

V roce 1947 byl zvolen do Úzké rady. O rok později převzali ve státě moc komunisté. Rozumí se, že duchovní, bývalý voják západní armády, ani jeho žena, učitelka, to neměli během čtyřicetiletého ateistického režimu lehké. To se však týká období, které nám není neznámé a mně šlo v tomto článku o postižení onoho období, které kazatel ani pozdější biskup Adolf Ulrich písemně nezaznamenal, ale které bylo natolik pozoruhodné a ojedinělé, že si zaslouží, aby bylo zveřejněno v krátkém článku, který jste právě dočetli.

Miroslav Matouš

Rozhovor s bratrem biskupem

Před rokem napsal biskup Adolf Ulrich sborům Jednoty bratrské v ČR, představitelům světové Unitas fratrum a vedení Ekumenické rady církví v naší zemi prohlášení, v kterém vyslovuje nesouhlas s novým, charismatickým vedením české Jednoty bratrské a zdůrazňuje, že nebude ochoten na jeho návrhy nikoho ordinovat. Od průběhu letošního synodu se krize v církvi ještě vystupňovala. Proto jsme požádali bratra biskupa o rozhovor.

V kterém roce započal rozkol v české Jednotě bratrské?

To je nejisté. Někteří z těch, kteří se přihlásili ke kazatelské službě, neměli poctivé úmysly. Jejich zaměření bylo Jednotě cizí, i když se dovolávali jejich tradic. K rozkolu ostatně nedochází, protože nikdy nedošlo ke sloučení.

Proč byli charismaticky orientovaní zájemci přijímáni do služeb Jednoty, která je tomuto hnutí tradičně vzdálenější než některé jiné církve?

Obecně nebyla proti tomuto směru zaujatost. Byla naděje, že kromě obohacení některými opomíjenými důrazy vnesou charismatici do církve více kázně, opravdovosti. Slibovali, že budou dodržovat řady s tím, že je znají. Při rozhovorech dělali dobrý dojem. Slíbili všechno, nejenom mně, nedodrželi nic. To se nedá říci o všech. Někteří z nich jsou pod vlivem a tlakem z jejich strany. Třeba ovšem připomenout, že jsme měli málo vlastního kazatelského dorostu. Tento prostor byl využít.

Souwiseji s tím osobní mocenské ambice v novém vedení Jednoty?

Určitě.

Bylo by soužití tradičního a současného charismatického směru v naší Jednotě možné?

Těžko. Ukázalo se, že ani formálně. Zavedli úplně jiné způsoby. Svěvolně změnili ráz bohoslužby, která je mimo jiné důležitým pojítkem mezi sbory. Ve sborech odstranili svěvolně liturgii a společný zpěvník. Má to i vazbu na zahraniční Jednotu. Liturgie - to je audience před Božím Majestátem.

Byly snahy o usmíření či soužití obou směrů upřímné?

Pokud jde o vlastní, tradiční Jednotu, byly to snahy poctivé. Konaly se rozhovory. Týkaly se řádů i učení. Hodně se mluvilo o křtu. Ale prokazovalo se stále víc, že jim o to nejde. Jestliže oni slouží jinému, charismatickému hnutí, nejsou naši. To se jim trpělo. Při společné konferenci s tamními tenkrát v YMCE jsem zažil vykřikování, rámusení, mávání rukama a padání na zem. To jsou cizí prvky. Jednota byla tichá, tiší v zemi, bylo v ní období kvietismu, quies je klid, pokoj. Měli od počátku záměr okupovat Jednotu bratrskou. Před časem jsem použil přirovnání k pirátům. Dají se najmout na loď a když je na širém moři, přepadnou a svrhnou posádku. To je druhá fáze a k tomu teď došlo.

V "Životě víry" napsal její redaktor ve zprávě o synodu, že biskup Adolf Utrich se rozešlil a "zlořečil velké stránce".

To je nepravda. Bylo to obvinění! Dělal jsem to v mírnější formě

nejednou. Ale oni dovedou báječně mlčet, nikdy nebyli schopni přijmout kritiku, napomenutí. Psal jsem osobní dopisy, i rekomanda. Skoro nikdy jsem nedostal odpověď. Některé jsem zval osobně na návštěvu. Nepřišli, ačkoli byli často v Praze. Chodili jinam. I jejich zahraniční cesty směřovaly jinam.

Čím je tento charismatický proud v Jednotě bratrské rozkladný především?

Především ochromuje. Kolik času se ztratilo marným jednáním! A dále: Mohou vpravdě sloužit v jedné církvi ti, mezi kterými panuje nedůvěra a kde bratr zesměšňuje bratra svého? To jsem zažil o posledním synodu. Tam, kde autorita je uznávána někde mimo vlastní církve, není jednota.

V červnu se má konat biskupská konference. Jak se staví nové vedení Jednoty k biskupovi české provincie a k biskupům vůbec?

Pokud vím, nejsou známky nějakého jednání.

Je nezbytné, aby tento proud z Jednoty odešel, má-li zůstat Jednota Jednotou?

Ano. K tomu jsem se nejednou vyslovil. I písemně. Mimo jiné ve svém loňském prohlášení.

Bratře biskupe, děkuji za přijetí a za rozhovor.

Otázky kladl Miroslav Matouš

Vyuč mne, Hospodine, CESTĚ SVĚ, ABYCH CHODIL V PRAVDĚ TVĚ

Ž 86, 11

Když žalmista volá k Bohu, aby jej vyučil své cestě, dozrává také, že nedovede, neovládá, neumí a to v těch věcech, jež znát mohl a měl. Tu Boží pravdu přece znal. Znal příkázání, znal zaslíbení, znal Boží skutky v dějinách svého lidu. Nikdy o nich nepochyboval a kdyby byl dotázán, dovedl by je osvědčit, odříkat, prokázat svou znalostí.

Jenže něco jiného je pravdu znát a něco jiného v ní chodit. Dalo by se hovořit o obtížnosti uvádět teoretická poznání do životní praxe - také to známe z denní zkušenosti. Protože nejde jen o uznávání nějaké pravdy, ale o její uskutečňování, k čemuž je potřeba kromě rozhodnutí se pro ješ्टě síla, vytrvalost, věrnost.

Protože na té cestě je mnoho nesnází a nebezpečí a svodů - jak o tom psal již John Bunyan a ješ्टě před ním J. A. Komenský. Jít cestou pravdy je víc, než uznávat její správnost a závažnost.

Vyuč mne, Hospodine... je prosba, obsahující mnoho věcí. Předně je to prosba o poučení, jak poznání té Boží pravdy užívat v denním životě. Konkretizovat pravdu ve všední praxi. Tak třeba příkázání milovat bližního bez výjimky - jak se to dělá, jak se to provádí, co to ode mně vyžaduje dnes večer v mé rodině a zítra ráno cestou do práce v autobusu či vlaku a v práci samé - zvlášťe vyskytnou-li se nesnáze, únava, špatný materiál, vadné stroje, nechápající či škodolibí nadřízení či spolupracovníci, něčí lajdáctví či absence - a pak to další. Kolik je za

den všelijakých styků, zastavení nebo úskalí, pokušení třeba zalhat, vymluvit se nějak, vylít si špatnou náladu na někom, kdo mi nemůže být nebezpečný a zalichotit směrem nahoru - takový je ten písek, kámen, bláto na té všední cestě, jež však má být mou cestou mého chození v pravdě Boží.

Kdo bere Boží pravdy s plnou vážností, uvědomí si svou neznalost, své neumění užít jich tak, aby byly účinné a přesvědčující. Aby - řekněme - pravda se nestala pouhým argumentem, láska pouhou sympatií, právo pouze osobním nárokem, pokora a tichost zbabělostí a únikem před složitostí, důsledky a odpovědností a čím ješ्टě. To se stává a stávalo. A takový člověk si také uvědomí, že se mu nedostává síly.

Proto ono volání - vyuč mne. Mohli bychom říci třeba: vycvič mne, vytrénuj mne. Dej mi tu milost, abych vždy slyšel a poznal tvůj hlas. Abych věděl o tvé blízkosti. Abych znal vždy a na každém místě, jak jít, jak vykročit. Abych také měl sílu k vykročení v pravdě. Sílu k rozhodnutí volit správný směr. Vyuč, vytrénuj mne tak, abych unesl břemeno služby i následování. A také i nevděk, nepochopení, žárlivost, podezírání, záměrné pomluvy a mnoho dalšího, čím tak mnozí milí lidičkové přispívají, aby to břemeno ješ्टě ztěžklo a zhořklo. Vyuč mne - vchovej si mne, abych byl výkonnějším, schopnějším, vytrvalejším, vždy k novým metám směřujícím tvým služebníkem, tvým svědkem, tvým živým nástrojem.

Abych setrval na té cestě, které mne vyučíš. Abych trvale chodil v pravdě tvé. Tvé pravdě - ne mé, ne lidské - ale v té věčné, v té jediné, již je v plnosti Ježíš Kristus, Syn Boží,

Pán a Spasitel, jediná, neměnná CESTA i PRAVDA i ŽIVOT. Abych setrval cele v následování Beránka, který zvítězil.

*Adolf Ulrich
- ze zamyšlení na Heslo Jednoty
bratrské na rok 1976*

Oznamujeme, že v našich sborech bude k zakoupení knížka, kterou k

90. narozeninám našeho bratra biskupa sepsal převážně podle jeho vyprávění a vzpomínek br. Miroslav Matouš. Vychází pod názvem: ADOLF ULRICH V UNIFORMĚ A TALÁRU. Vydává ji br. Vl. Beneš v nakladatelství Bonaventura pro Společnost pro uchování a rozvíjení dějinného odkazu Jednoty bratrské. Rozsah bude přibližně 50 stran, doplněných fotografiemi. Náklad je 500 kusů, prodejní cena 80,- Kč.

ekumena

EUNIKA XII

Komise žen při Ekumenické radě církví v České republice a sbor Jednoty bratrské v Nieském v Němecu uspořádaly ve dnech 23. - 25. dubna t.r. konferenci s názvem EUNIKA XII na téma: Pastorační péče o lidi v nemocnicích a sociálních ústavech.

Konference začala v pátek 23. dubna večer v domě dr. Plitta úvodním programem a pobožností. Druhý den začal v nemocniční kapli ranní pobožností, kterou vedla sestra farářka Langerfeldová; poté následovala hlavní přednáška sestry Langerfeldové o jejich zkušenostech s pastorační péčí o těžce nemocné a umírající pacienty v nemocnici v Nieském. Přednáška sestry Langerfeldové byla nezapomenutelným zážitkem pro všechny účastníky konference.

Dále byla na programu prohlídka církevní nemocnice a domu s ošetrovatelskou službou. Na přání ze strany nemocnice zazpívaly účastnice konfe-

rence pacientům jednotlivých oddělení (asi na šesti místech) české, německé a latinské duchovní písně.

V polední přestávce provedla sestra Gudrun Schiewe hosty po městě Nieském a seznámila je s jeho historií.

Odpoledne hovořily české sestry o počátcích pastorační péče o nemocné v nemocnicích u nás: z Římskokatolické církve sestra MUDr. Opatrná, která se stará o těžce nemocné pacienty na Karlově náměstí (tato sestra kromě medicíny vystudovala i theologickou fakultu); z Československé církve husitské hovořily sestry z Azylového domu a chráněných dílen v Pardubicích, ze Slezské evangelické církve o obdobných zařízeních a jejich práci v Českém Těšíně a nakonec studentky z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy přiblížily všem práci v nadaci Klišek, starající se o rodiče dětí, léčených na onkologii v Motole.

V sobotu večer jsme se zúčastnili tzv. Singstunde v kostele v Nieském. Večerní program hudby a slova připravili německé sestry a bratři z

evangelického sboru ve Wittichenau v Horní Lužici.

V neděli dopoledne byly ekumenické bohoslužby v kostele v Nieském. Z České republiky zde byli účastníci, příslušející k sedmi křesťanským církvím; čtení českých biblických textů bylo při bohoslužbách svěřeno třem: z Církve českokobratrské evangelické, z Římskokatolické a z Jednoty bratrské.

V neděli odpoledne při návratu do České republiky byla ještě, žel že jen krátká, zastávka v Herrnhutu, kde jsme navštívili kostel a bratrský hřbitov.

Účastníků konference z České republiky bylo okolo dvaceti, z toho většina navštívila tato místa po prvé a tak se s velkým zájmem seznámila s jejích historií i současností.

Velkou zásluhu na dobrém průběhu konference a krásných dojmech z místa setkání má sbor v Nieském, zejména sestra Gudrun Schiewe a sestra farářka Eliška Langerfeldová, dále také ředitel nemocnice a mnoho dalších bratrů a sester. Milé prostředí vytvořili bratři a sestry v rodinách a v Diakonii, kde byli čeští účastníci ubytováni. Za vše jsme vděční a doufáme, že jsme se nesetkali naposledy.

- tk -

Ordinace žen v Indii

Největší luterská církev v Indii, ve státě Andhra, poprvé ve své historii ordinovala ženy. Nejmladší z 19 ordinovaných žen je 35 a nejstarší 73 let. Zároveň bylo ordinováno také 39 mužů. Tato církev ve státě Andhra Pradesh čítá asi 800 tisíc členů.

Konference společnosti pro studium sekt

Společnost pro studium sekt a nových náboženských směrů pořádala svoji již 15. konferenci. Konference se konala v Pastoračním středisku pražského arcibiskupství v Praze Dejvicích. Téma bylo velice aktuální a ožehavé. SEKTÁŘSTVÍ V CÍRKVÍCH.

V obecném úvodu byly naznačeny způsoby, jak definovat sektu (totalitní společenství) a určité její tendence a jak těmto způsobům čelit. Pak následovaly referáty o některých společenstvích, v nichž se s takovými tendencemi v nějaké míře můžeme setkat. Pro naši situaci je jistě zajímavé, že jeden z referátů se týkal libereckého sboru Jednoty. Student Pedagogické fakulty v Liberci přednesl příspěvek na téma "Pentekostální tendence a alternativní religiozita v libereckém sboru Jednoty bratrské". Poměrně početně navštívený seminář lidmi z různých církví byl v mnohém pohledu zásluhný a objevný. Ukázal a připomenul, že ani tradiční denominace nejsou proti sektářským tendencím a způsobům imunní a že stojí trvale v pokušení, přimísit ke svobodě evangelia manipulaci a snahu ovládat a kontrolovat druhé lidi.

S představiteli pořádající společnosti, která si dala za úkol "mapovat" náboženskou scénu v naší zemi a podávat fundované informace, se setkáváme čas od času i ve sdělovacích prostředcích, v rozhovorech v tisku nebo v besedách v rozhlase či televizi. Jména Dr. Z. Vojtíška, O. I. Štampacha, P. Remeše či Novotného nejsou proto mnohým neznámá. Za

spolupráce této společnosti také vychází čtyřikrát ročně časopis Dingir, který přináší aktuální informace i názory právě k otázkám sekt a nových náboženských hnutí.

Ondřej Halama

BIBLE je nejvíce překládaná kniha světa. Na konci roku 1998 se počet

jazyků, do kterých je Bible alespoň částečně přeložena, zvýšil na 2.212. Je to o 15 jazyků více, nežli v roce předešlém. Úplný překlad Bible je k dispozici v 366 jazycích. Úplný Nový zákon je přeložen do 928 jazyků. Lze říci, že většina obyvatel země má možnost, alespoň část Bible číst ve svém rodném jazyce. Odborníci odhadují, že v celém světě je asi 6.500 různých jazyků.

kultura

Amsterodamský kancionál Jana Amose Komenského

*Zpěvové svatí jsou v pravdě částka
Boží pocty*

(Komenský v předmluvě)

V letošním roce, končícím číslovkou 9, si připomínáme několik významných výročí spojených s dějinami Jednoty bratrské. Jsou jimi počátky vydávání Kralické šestidílné bible, 400 let od úmrtí Bratra Jiřího Strejce (kterého jsme vzpomněli samostatným článkem od bratra J. Polmy v 1. čísle našeho časopisu). A nechceme opominout, že v roce 1659 vydal J. A. Komenský v Amsterdamě význačné dílo, totiž kancionál. Chci tento zpěvník představit i s částečným přihlédnutím k již zmiňovaným jubileím, totiž k péči starých Bratrů o biblický text a k Jiřímu Strejci a jeho zpracování žalmů.

Nejdříve je třeba připomenout, že

Amsterodamským kancionálem vrcholí více jak 150ti letá epocha, v níž JB vydala celou řadu kancionálů. Ta historie začala brzo: již v r. 1501 byl v Praze vydán první, ještě nenotovaný, kancionál Jednoty bratrské, který byl nejen prvním česky tištěným, ale dokonce i nejstarším tištěným kancionálem v Evropě. Byl původní jen z části. Přejal totiž asi polovinu svého rozsahu z rukopisného zpěvníku husitského kněze Václava Měřínského, který také duchovní písně skládal (sám vydal kancionál až v r. 1522) a jen druhá polovina pochází z pera Bratrů. Pak ale následovala celá řada dalších vydání zpěvníků, z nichž nejvýznačnější jsou kancionály Šamotulský a Ivančický, které vznikaly za výrazné spolupráce Br. Jana Blahoslava. Ten se také věnoval hudební teorii a své zkušenosti a názory pak vtělil do knížky MUSICA, v níž je jedna část výmluvně nazvaná: *Naučení potřebná těm, kteříž písně skládati chtějí*.

Jestliže známe Komenského soustavnost, nikterak nás nepřekvapí, že jeho kancionál z r. 1659 (kdy mu bylo 67 let) je výsledkem dlouholetých přípravných prací. Ještě mu nebylo 30 let, když vydal knížku "O POESII ČESKÉ" - určenou básníkům a pojednávající zvláště o časomíře.

Jeho básnické vlohy se projevovaly brzo: ke spisku Pres Boží z r. 1624 připojil své 3 překlady německých reformačních písní, mj. i Lutherovy "Hrad přepevný jest Pán Bůh náš". Má se za to, že v čase svého exilu v Lešně spolupracoval na menší sbírce "NOVÉ PÍSNĚ NĚKTERÉ K VE-ZDEJŠÍMU JICH UŽÍVÁNÍ" (1631).

V následujících letech (1633-45) pracuje na rukopisné sbírce písní a poznámek k nim, zvané ANNOTATA. Předchozí zpěvníky (a má na mysli zvl. Kralický z r. 1615) se mu jeví příliš veliké. Rozmyšlí, které oddily by bylo potřeba doplnit novými písněmi. Poznámkuje si např.: *Tak jsou písničky o dítkách, nejsou o starcích, ovšem pro starce... jsou písně o moru, nejsou o válce, o drahu a hladu...* Komenský ale také načrtává, jak ty starší písně vylepšit. Uvažuje také o čtyřhlasém notovém záznamu, aby se však ušetřilo místo, pouze v jedné notové osnově za pomoci zvláštních značek pro každý hlas, což se pak neuskutečnilo. Píše:

"Dá-li nám Bůh vysvobození a církve zase v národu a jazyku našem vzdělávány býti míti budou, radím k obnově kancionálu, a ne aby se tento (Kralický z r. 1615) zase tiskl."

Z let 1645-1649 pochází rukopis duchovních písní "PÍSNĚ NĚKTERÉ NÁBOŽNÉ POTŘEBNĚ Z NĚMECKÝCH NEB POLSKÝCH POD ČESKÉ RYTMY UVEDENÉ, A NAŠE NĚKTERÉ STARÉ PŘEDĚLANÉ OD J.A.C." (je potřeba poznamenat, že "rytmus" rozumí verše). Také toto je výrazně přípravná práce, kde jsou nejen Komenského překlady, ale i úpravy starších bratrských písní (směle si to dovoluje, protože to prý bylo v Jednotě obvyklé, že se písně stále předělávaly. Otázkou zůstává, zda tyto změny byly k lepšímu, zda např.

Blahoslavovy úpravy Augustových textů a pak Komenského úpravy Blahoslavových prací neseťřely jejich původní jadrnost a svěžest), ale Komenský se až překvapivě kriticky vyjadřuje i k dalším písním, které sám neupravoval:

"I ty, kteréž by zustati měly, opravy potřebují strany pořádku a jadrnosti, i věci i řeči i rytmů. Řeč po místech slabá a příliš prostá, nic ozdoby poetické nemající... Ovšem rytm na větším díle mizerný, po syllabě, po půl, někudy po litéře, někudy nic. Což mohlo-li prostotě předků našich projíti, k vybroušenějšímu jistě věku nic se to netrefti". Rozkošné rytmy ovšem chválí např. u bratří Blahoslava, Wolfa, Červenky, Adama Šturma i j.

A tak po dlouhých desetiletích příprav vychází 1659 v Amsterdamu anonymně (jak bývalo u bratří zvykem) kancionál, který přesto patrně Komenský připravil trochu z nezbytí. Dávno doufal, že se této práce ujme někdo jiný, povolanejší. Navzdory tomu, co jsme uvedli o zájmu o duchovní zpěv a rozličným odborným pracem tohoto bratrského biskupa, nebyla hymnologie jeho hlavním oborem. Ovšem pastýřská odpovědnost jej přinutila vzít tuto práci na sebe. Vždyť tuto tak důležitou knihu pro duchovní život určuje: *"vyhnan-cům a rozptýlencům"* k potěše a posílení. Komenského kancionál nedosahuje ve svém tiskařském provedení vysoké úrovně většiny předchozích bratrských tisků a také je ovlivněn skutečností, že vznikl v cizině, v době nástupu zbožnosti, která neodpovídala bratrské prostotě. A nepominutelný je i velký podíl písní přeložených - a to nebudeme zmiňovat otázky jazykové a posunutá hlediska estetická. Navzdory tomu všemu,

Komenským kancionálem je důstojně završeno vydávání kancionálů Jednotou bratrskou, ač není závěrečnou tečkou - ještě o 2 roky později Komenský vydává německý zpěvník: KIRCHEN-, HAUS- UND HERZENS-MUSICA (který ovšem nepřináší žádnou podstatnější změnu, ale navazuje na zpěvník Br. Michala Weisse, vydaného 1531 v Mladé Boleslavi, což byl první bratrský německý a notovaný kancionál, ale také jako předlohu používá Německý kancionál Bratří, který vydal 1639 v Lešně Daniel Vetter-Strejcl).

Velmi užitečné je, že autor nezanedbal sestavit několik rejstříků, které uvádějí nejen úplný seznam písní, ale také zvlášť rejstříky písní přeložených z němčiny, zvlášť z polštiny, *"rejstříček písní z gruntu nových a také: staré sic, ale v kancionál prve nepojaté"*.

Antonín Škarka uvádí, že "Metricou stránku pokládal Komenský za důležitější než rýmovou, která podle něho je podružnější a kterou leckde skutečně zanedbává. Podle této hudební časomíry upravoval i starší skladby *"aby se aspoň velikému škřipání vyhýbalo"*. A my se můžeme domnívat, že právě ten důraz na metrum je v souladu s dobou, která směřuje k tomu, aby se začal notový záznam doplňovat takty a tedy podtrhoval pravidelný rytmus.

Uvedu jen několik písní z tohoto kancionálu, které dodnes "žijí", totiž zpívají se (byť některé poněkud upravené): Drahý poklad moudrosti slovo jest Boží nám (Moudrosti poklad z nebe je slovo Boží nám) * Ježíši, slávo nejvyšší * Kriste, Synu přemilý Otce nebeského * Má duše Pána svého chvál * Ó požehnej nám, Pane * Povstav nyní z svého lože * Přesilný hrad jest Pán Bůh náš (Hrad

přepevný jest Pán Bůh náš) * Soudce všeho světa, Bože * Studně nepřevážena * Z nebe přicházím samého * Zazpívám Pánu svému o jeho vinici * Žádný spasení nedůjde ...

K životnosti těchto písní přispělo, že zásluhou berlinského kazatele Jana Theofila Elsnera vyšel Komenského kancionál znovu r. 1753.

A teď již jen 2 krátké poznámky ke vztahu Komenského kancionálu k Bibli a ke Střelcovým Žalmům:

Již v r. 1623 Komenský ukončil tříletou práci na "bibliče" - jak říkal MANUÁLNIKU, který sám charakterizoval jako *"jádro celé biblí svaté, summu všeho co Bůh lidem 1. k věření vyjevil 2. k učinění poručil 3. k očekávání zaslíbil plně a jasně obsahující"*. Jak i označení Manuálník vypovídá, chtěl Komenský, aby věřící měli bibli, Boží slovo "po ruce".

1658 - tedy rok před vydáním Amsterodamského kancionálu Komenský uskutečnil další vydání Manuálníku. Chtěl jeho prostřednictvím umožnit, aby toto jádro bible bylo dostupné i těm méně majetným a pak těm, kteří i v cizině chtěli bibli číst ve svém mateřském jazyce. Není bez zajímavosti, že jak Manuálník tak i kancionál vychází nejen u stejného tiskaře (Kryštofa Kundráta), ale i ve stejné velikosti - či spíše malosti: 8 krát 13,5 cm .

V Předmluvě ke kancionálu píše: *"...vidělo se za dobré v této skrovníčké formě je vydati, aby, kdo jen chce z pobožných, u jedné ruce bibličku (=Manuálník), v druhé kancionálník drže, bez obtížení obůj tento světla Božího poklad při sobě nositi mohl."*

A že u Komenského má Boží slovo prioritu před lidskými slovy, dokládá i řazení písní v jeho kancionálu - celý zpěvník je rozdělen na dvě základní

části: prvou tvoří Žalmy ("předrahy církve klenot, proto že nejpřednější v církvi staré i nové zpěvák byl David"), jejich parafráze a další přímé zpracování starozákonních textů. Teprve pak následují "zpěvy novozákonní", kde 1. oddílem jsou zase přebásněné texty NZ a teprve pak následují duchovní písně, které již jsou členěny podle bratrského způsobu na věci k víře podstatné, případné a služebné. Nutno podotknout, že Komenský musí polemizovat s některými křesťany, kteří nechtěli zpívat nic jiného než jen biblické žalmy: "Hle, ne samy žalmy než také hymnos (chvály Boží) a odas (písničky duchovní) od kohokoliv složené, když jen podle pravidla vřy. Ef 5, 19 Kol 3, 16 Ř 12, 6".

Ačkoliv se Komenský sám také snažil zpracovat všechny Žalmy a i když jich měl více jak 60 hotových, přece zařadil, a jak jsme pověděli, na přední místo Strejcovy Žalmy (dosud byly ve zpěvnících Jednoty vždy až na konci, jako doplněk). Jan Amos je někde i upravuje - však již dříve bylo připomenuto, že chválil rozkošné rytmy i u Jiřího Strejce, dodával však: "ale i tu po místech co přtopraviti jest". Nicméně použití Strejcova přebás-

nění dokládá, jak se toto Strejcovo zpracování žalmů v Jednotě bratrské pevně uchytilo a rádi se k němu vracíme i my po tolika letech.

A již jen krátký citát z Komenského předmluvy k Amsterodamskému kancionálu, která mimochodem byla - nebo alespoň její části, použita v dlouhé řadě evangelických zpěvníků nejrůznější provenience. A není se co divit. Je to hluboká studie o duchovním zpěvu - Komenský mj. píše:

"Míti se sluší při zpěvích svatých horlivě a živě, s veselím a vroucností ducha; však aby tato veselost ne ze zevnitřního helekání aneb zvuků nástrojů hudebných, ale z rozvažování skutků Božích a pocítování sladkosti milosrdenství jeho pocházela.

Nuž tedy i vy, Čechové milí, napříte v té částce vůli Boží, a k prospěchu duše své i této pomoci (myslí se Kancionál) užívajíc, zpívejte jemu rádi, zpívejte všickni, zpívejte zvučně!"

*Bohumil Kejř
rozšířená přednáška pro Kostrnickou
jednotu*

čtenáři čtou... a píší

Rada Gamalielova

Starší generace křesťanů odchovaná kralickou Biblí byla zvyklá na členění biblického textu na jednotlivé verše. Prakticky všechna vydání jednotlivé verše zvýrazňovala již tím, že každý verš začínal na nové řádce a samozřejmě, u každého verše bylo číslo. Toto členění samo o sobě

vedlo čtenáře k podvědomému chápání samostatnosti jednotlivých veršů, že verše mohou stát sami o sobě a samy o sobě mají svou vypovídající hodnotu. Jednotlivé "veršíky" se učily zpaměti i s příslušným zařazením. Mnozí tak znali skutečně obdivuhodnou část Písma. Mělo to však i svou nevýhodu: obyčejně nevěděli, co je před a co je za tímto "veršíkem" - zkrátka,

chyběla souvislost. To však není to nejdůležitější, v mnohých se vytvořil názor, že Bible je soustava jednotlivých správných, pravdivých a následováníhodných výpovědí, které jsou samostatné a víceméně rovnocenné... Je pravda, že mnoho biblických výpovědí může stát samostatně a mohou se právě svým rozsahem shodovat s těmi číslovanými "veršíky", takže je možné se jich dovolávat slovy: "psáno jest...", a nyní říci knihu kapitolu a číslo verše. Avšak většina výpovědí ("veršů") stojí v Bibli spjata s ostatními, s nimi tvoří celek, který má svou vypovídající hodnotu a význam. Rozdělením celku na jednotlivé izolované "veršíky" nám význam uniká. Může to pro nás znamenat určité ochuzení o duchovní pravdy, ale také, co je horší, nesprávné porozumění některým biblickým pravdám. Někdy dokonce to může vést k hádkám mezi bratřími. I známá zásada, že Písmo se vykládá Písmem, by neměla být aplikována pouze na rovině srovnávání "veršů".

Jsou tedy výpovědi, které mohou stát sami o sobě a ty co by se neměly vytrhávat ze souvislosti. Jsou výpovědi informativního typu, jsou ty, které nás k něčemu nabádají, dokonce zavazují; jsou výpovědi, které nás před něčím varují. Je dobré, když i toto rozlišujeme, abychom se nedostali do podobných problémů, jako kdysi farizeové ohledně desátků z máty, kopru a kmínu a zachovávaní práva a milosrdenství. Pán Ježíš jim říká: "Toto bylo třeba činit a to ostatní nezanedbávat."

Gamaliel byl váženým učitelem Zákona v Jeruzalémě. My jej známe především díky jeho výroku ve veleradě ohledně apoštolů: "Pochází-li tento záměr a toto dílo z lidí, rozpadne se samo; pochází-li z Boha, nebudete moci ty lidi vyhubit..." tento výrok zabránil pronásledování apoštolů a křesťanů vůbec, a díky tomu se mohla ranná církev upevnit a rozrůst do takového stavu, že pozdější pronásledování již neohrozilo její existenci. Byl to tedy výrok velice důležitý, a my, křesťané, jsme za něj Gamalielovi vděční. Považujeme jej, jak se říká, "za svého člověka", a jeho výrok se nám vryl do

podvědomí jako velice kladný. Jenže i když tento výrok sehrál velice kladnou roli pro křesťany, lze jej vzít a používat jako měřítko na různé dění v církvi dnes? Já jsem si léta myslel, že ano, aniž bych se nad tím hlouběji zamýšlel. Tuto myšlenku jsem měl zařazenou k výroku Pána Ježíše o ovoci, podle kterého rozeznáme falešné proroky: když nějaký směr v církvi přetrvá určitou dobu - je od Boha, kdyby byl z lidí, rozpadl by se...

Nedávno jsem však četl knížku o různých sektách a například o mormonech je tam psáno, že jejich církev byla založena již v roce 1830. Trvá tedy více než jednu generaci, více než dvě, více než by jeden člověk mohl pozorováním zkusit; trvá, nerozpadla se sama - znamená to snad, že je to dílo pocházející z Boha? Co výrok Gamalielův, proč nefunguje? Uvědomil jsem si, že výrok Gamalielův, ač tenkrát tak významný při růstu prvotní církve, se nedá brát jako měřítko k rozpoznání, zda-li je některé dílo z Boha nebo ne. Vedlo mě to dál k zamýšlení, zda tedy existují nějaká měřítká ke zkoumání původu různých hnutí v církvi - to ovoce, o kterém mluví Pán Ježíš. Je všeobecně známo, že ovoce musí nejdříve narůst, pak uzrát a až potom jej můžeme zkusit. Jenže jak dlouho máme čekat; pro naši orientaci za pět let již může být pozdě... Zkoumal jsem dál a uvědomil jsem si, že ani početný růst příznivců nějakého hnutí nemůžeme brát za rozhodující dobré ovoce, které by svědčilo o Božím původu onoho díla. Je dost evidentních sekt, které rostou velice závratným tempem, a jsou některé, které rostou sice pomaleji, ale trvale. Takže ani delší trvání, ani růst. Existuje tedy vůbec nějaké ovoce, které bychom mohli zkusit a včas se orientovat? Díky Pánu, ano: "Ovoce pak Ducha jesti: láska, radost, pokoj, tichost, dobrotivost, dobrota, věrnost, krotkost, středomst." Pán Ježíš říká, že podle vzájemné lásky poznají všichni Jeho učedníky. Není potřeba čekat jednu nebo více generací na ovoce. Ovoce Božího ducha se projevuje poměrně rychle. Když ovoce má být určitým znamením k naší orientaci, není

možné čekat dlouhou dobu, několik generací. Co však, když se toto ovoce Ducha hned neprojeví? Znamená to snad, že určité hnutí není z Boha? Myslím si, že to nemusí platit hned automaticky a už vůbec ne v tom smyslu, že by bylo nutné zastánce tohoto hnutí odsoudit. Církev má totiž určitou kontinuitu, historii i zkušenosti - to pomůže k usměrnění i napomenutí. Dá se říci, že apoštol Pavel je pro nás vzorem v šíření evangelia, on své pověření nepřijal od žádného člověka, nýbrž od samého Pána. Přesto, jak sám píše, po určité době, na základě zjevení, se vybral do Jeruzaléma k apoštolům, aby jim předložil evangelium, které kázal, na posouzení...

Mohlo by se zdát, že tomu výroku Gamaliele připsují význam pouze pro onu historickou událost z počátku křesťanství. Avšak ten výrok nebyl pouze moudrým vyjádřením, které kdysi pomohlo církvi, bylo to také prorocké slovo na církev, které se neustále potvrzuje. Církev není dílo člověka, ale dílo Boží - člověk ji zničit nemůže.

Svetozár Slavka

Proste, a dánoť bude vám.

Mt 7,7

Náš svět není černobílý, není jen světlo a tma, věci bílé a věci černé, lidé dobří a lidé zlí. Světlo a tma, dobro a zlo, to jsou jen limitní hodnoty na jednom a druhém konci našeho světa, úběžníky, k nimž vědomě či nevědomě směřujeme, někdo k prvému, jiný k druhému, někdy tam a jindy onam. Sami mnohdy ani nevíme, kterým směrem se pohybujeme, zda ke světlu nebo ke tmě, sami mnohdy nevíme, kde je světlo a kde je tma, sami mnohdy ani nevíme, co je světlo a co je tma: v šerosvitu našeho světa se neumíme orientovat. Říkám-li my, myslím tím lidstvo, souhm jedinců, kteří převážně dávají lidstvu podobu. Je mnoho těch, kteří zvolili světlo za úběžník svého života a kteří k němu snažně směřují. K těm zajisté

chceme patřit my, kteří si říkáme křesťané. Netroufám si říkat "patříme", říkám "chceme patřit". To chtění je rozhodující, ale samo o sobě nestačí. "Chtění hotové mám, ale abych vykonati mohl dobré, toho nenalézám," říká sám o sobě apoštol Pavel (Ř 7, 18). O sílu k tomuto konání musíme neustále prosit na modlitbách. Je více než naděje, že se nám jí dostane, neboť Ježíš řekl: "Proste, a dánoť bude vám... nebo každý, kdož prosí, bere" (Mt 7,7-8). Zdá-li se nám někdy, že se nic neděje, může to být zkouška naší trpělivosti ve víře, může to však být i nehotovost a nedokonalost našeho chtění, nebo i známka, že jsme nepochopili, oč máme prosit. Lidstvo jako celek to nepochopilo, obávám se, že ani mnozí z těch, kteří si říkají křesťané. Byla to přece křesťanská kultura západního světa, která zrodila civilizaci, již se lidstvo chlubí, civilizaci, která vytvořila nespočet pozitivních hodnot v oblasti umění, vědy, techniky... a která také - žel - vytvořila i řadu negativ, mj. pojem "spotřební společnost".

Třeba o Vánocích si můžeme rok od roku více a více uvědomovat rozpor mezi hlásaným smyslem těchto svátků a praktickou skutečností. Je jistě hezké i z křesťanského hlediska, že chceme svým blízkým udělat radost nějakou pozorností, nějakým dárkem. Nemě však už správné, že těchto dáreků kupíme pod stromeček stále více a více, stále dražších a nákladnějších, jako bychom tím dokazovali míru své lásky. To je ovšem nesmysl, hmotná podstata těch věcí a nehmotná podstata lásky jsou hodnoty nesouměřitelné. Ale nejde přece jen o vánoce a nejde jen o prokazování lásky k druhým. Filozofie spotřební společnosti vytváří společenskou atmosféru, v níž se hromadění hmotných statků považuje za smysl života a jediný adekvátní životní styl moderního (postmoderního?) člověka je chtít stále více a více, stále nové, stále novější, to je heslo dne. Říká se tomu "vysoká životní úroveň" a ctižádostí každého je "jít s dobou". Pojem "více a více" je však divergentní, nemá konečnou hodnotu, a tak je člověk odsouzen k neustálému

stupňování úsilí o dosažení toho "více a více", toho nedosažitelného velkého hmotného nic.

V duševním životě je člověk skromnější, tam ani neví, co by si mohl přát. Že právě tam jsou poklady nejceennější, v honbě za tím "více a více" o nich snad ani neví. Nenabízejí se na billboardech, nenabízejí se v televizních reklamách. Pro mnohé to jsou zastaralé produkty neprosperující firmy, nemají žádnou tržní hodnotu, některé z nich jsou liberální společnosti i škodlivé. Pomalu mizí za života člověka a z jeho slovníku, některým pojmům byl dán nový smysl, některé byly nahrazeny jinými. Tak láska byla nahrazena sexem, pod pojmem "svoboda" nalézáme anarchii, pojmy "čest, kázeň, sebekázeň" se škrtly. Proti altruismu jako škodlivé vlastnosti, která vede k destrukci osobnosti, se vede boj... Takové názory se stále více a více dostávají do podvědomí společnosti, stále více a více lidí vyznává filozofii spotřebního stylu. Je nemnoho těch, kteří směřují jinam. K těm bychom měli patřit my všichni, kteří si říkáme křesťané. Nám bylo zjeveno světlo, nám byla ukázána cesta, nám byla nabídnuta pomoc, rozhodneme-li se jít proti proudu. Nám bylo přikázáno hledat nejprve svrchních, totiž Božích věcí, ostatní nám bude přidáno. "Bůh je štědrý, neobyčejně štědrý, dává nám vždy více, než je potřeba",

řekl jeden mladý kazatel ve svém kázání na téma zázraku v Káni Galilejské. Já se nedomnívám, že nám dává víc než je potřeba, ani toho vína nebylo nadbytek, bylo ho nejspíš právě tolik, kolik bylo potřeba: svatba byla veselá, jistě se pilo dost, ale ne zas tolik, aby už nikdo nepoznal, že dobré víno bylo zachováno až do konce. Je velkým uměním poznat, kolik je čeho potřebí. "Všeho s mírou" říká české přísloví. Není určeno tomu, kdo má nedostatek a nemůže nasytit ani svou potřebu. Je určeno tomu, kdo může dávkovat podle libosti, neboť všeho má nadbytek. Ale právě ten nadbytek svádí k tomu, aby ta správná míra nebyla poznána. To je případ těch honců za "více a více". Těm, kdo hledají poklady od Boha to nehrozí. Bůh dává právě tolik, kolik je potřeba. Zdá-li se nám, že dává více, je to tím, že nejsme schopni více přijmout, jsme zaplněni jinými poklady. Chtějme víc - v jiných oblastech to umíme - a poznáme, že stále více a více toho potřebujeme, vždyť jsme chudí, nevýslovně chudí. Modleme se za to, abychom chtěli více, modleme se, abychom byli učiněni schopnými více přijímat. Dostaneme to. Ne pro své zásluhy, ale z milosti našeho Pána. Jenom zvažujeme, zda to, oč prosíme, je v souladu s Jeho vůlí a Jeho řádem.

L. Müller, 31.12.1998

zprávy ze světové UF

2. biskupská konference

V tomto roce se sejde již druhá biskupská konference Světové Jednoty bratrské. Bude se konat od 11. do 18. června ve Winston-Salem a nedalekém konferenčním a rekreačním středisku Laurel Ridge v Severní Karolině v U.S.A. Je třeba připomenout, že s myšlenkou konat takovou konferenci přišel náš bratr biskup

A. Ulrich a první konference se konala při jubileu J.A.Komenského, v roce 1992, právě v naší provincii.

Do Spojených států se sjede okolo 30 biskupů z většiny provincií Jednoty bratrské, aby zde jednali o závažných a aktuálních teologických otázkách. Jedním z témat bude také vliv charismatického hnutí na naší církev i otázky, které se týkají úřadu biskupa v Jednotě bratrské.

Vzpomínka na biskupa P. W. Schaberga

Dne 2. března 1999 zemřel v německém Weitefeldu nejstarší biskup Evropské kontinentální provincie, bratr Paul Willibald Schaberg.

Narodil se 13.1.1900 v Drážďanech. Vystudoval teologický seminář Jednoty bratrské v Gnadenfeldu. Po ukončení studií sloužil jako učitel v Kleinwelce a později byl povolán do diasporní práce. Od roku 1926 se stal docentem na Biblické a misijní škole v Ochranově a v roce 1927 byl ordinován na diakona. V roce 1929, již se svojí manželkou, byl vyslán na misijní práci do Jižní Afriky. Zde sloužil v Gnadenal, Elim a později v Kapském městě. Po deseti letech se s rodinou vrací na dovolenou domů, která se vzhledem k 2. světové válce prodlouží na dalších deset let. V roce 1948 byl br. Schaberg konsekrován na biskupa Unitas Fratrum a v témže roce se opět i s rodinou vrací na misijní práci do Kapského města. Za jeho služby se v Jižní Africe ustavila samostatná provincie, přijatá synodem UF v roce 1957. Na Generálním synodu v roce 1967 v Potštejně byl br. Schaberg zvolen předsedou Světové Jednoty bratrské. V roce 1969 odchází bratr do důchodu, ale až do

roku 1987, kdy ovdověl, zůstává v Jižní Africe. Tehdy se vrací zpět do Německa. Dál se však jako biskup Jednoty účastní na životě církve a pracuje na některých historických studiích. Práním bratra Schaberga bylo, aby byl pochován po boku své manželky v Jihoafrickém Gnadenalu.

*Ondřej Halama
podle Herrnhuter Bote 5/99*

Jubileum M. L. Zinzendorfa

Na jubilejní rok 2000, kdy si připomeneme 300 výročí narození M. L. Zinzendorfa a jeho manželky jsou připravovány v Evropské kontinentální provincii mimo jiné tyto akce:

29.4. - 6.5. synod v Ochranově

25. - 28.5. hlavní oslavy Zinzendorfova jubilea v Ochranově

4. - 7.10. vědecké sympozium v Ochranově

7.11. závěr "Zinzendorfova roku" v Ebersdorfu.

Mezi další aktivity patří příprava výstavy, vydání poštovní známky, Zinzendorfova životopisu a nových nápěvů pro texty jeho písní, výroba diaobrázků a filmu.

naše provincie

Do Ivančic, Kralic a Třebíče se 8. 5. 99 vypravil pražský sbor při dalším ze svých autobusových zájezdů.

Na ivančickém náměstí br. Živan Kužel objasnil, proč v polovině 16. století byla Jednota v Čechách pronásledována, kdežto na Moravě

nikoli: Když císař Karel V. vytáhl do boje proti německým protestantským stavům (šmalkaldská válka), český král Ferdinand I. (bratr císaře) dal svolat "zemskou hotovost", která se postavila na hranice se Saskem a odmítla jít dále, protože dle zákona

byla určena jen k obraně království, ne k útoku. Poté co byly německé stavy poraženy císařem, následovalo potrestání české šlechty Ferdinandem. Znamenalo to popravu dvou šlechticů a dvou měšťanů na Hradčanském náměstí před sněmem pro výstrahu. Většině šlechty král zkonfiskoval majetek, následkem toho bylo zavírání bratrských sborů, protože se území jejich ochránců dostalo do rukou katolických Habsburků - ovšem jen v Čechách, proti moravským protestantským šlechticům neměl král zámlku. Část Jednoty se tehdy přesunula na Moravu a část do Polska.

V ulici Na Sboru, nad troskami ivančického bratrského centra, vyprávěl br. Bohumil Kejř o slavné minulosti onoho místa: komplex budov zde zahrnoval sborový dům, faru, školu, tiskárnu i špitál. Zachovaly se zbytky půdorysu sborového domu a zeď s reliéfy na nichž jsou znaky význačných osobností Jednoty, které zde působily. Roku 1562 zde založil tajnou tiskárnu Jan Blahoslav. V tisku ji označoval "in insula" ("na ostrově" tvořeném řekou Jihlavou a mlýnským náhonem). V letech 1575 - 1620 tam bratři provozovali významnou školu pod vedením wittenbergského učenice Ezroma Rüdingera. Škola připravovala pro službu bratrské kněze a vzdělání poskytovala i mladým šlechticům, z nichž někteří přicházeli i ze zahraničí (převážně z reformovaných kruhů). Královské město Ivančice bylo v 16. století převážně luterské s početnými komunitami novokřtěnců, židů a s bratrským sborem čítajícím kolem 250 členů. V roce 1624 byl sbor pro rekatolizaci zavřen. V té době působilo v Čechách a na Moravě asi 200 (!) bratrských kněží.

Z Ivančic byla tiskárna roku 1578 přestěhována do Kralic. V Kralicích jsme začali prohlídku nejstarší budovou, kostelem sv. Martina ze 14. století. Kostel byl užíván Jednotou v době, kdy bratři působili na kralické tvrzi (a my jsme v něm měli krátkou pobožnost s modlitební chvílí). Podle bratrských zvyklostí je kostel vyzdoben citáty Pisma (z r. 1580, později zabíleny katolíky, obnoveny 1956). Na tvrzi vybavené knihovnou s texty Pisma v původních jazycích a slovníky, byl přeložen Starý zákon s apokryfy, tedy 5 dílů Šestidítky, kterou tam tiskli v letech 1579 - 1594. Roku 1596 vytiskli Bibli v malém vydání, Jednodítku, aby byla cenově dostupnější. Největší náklad Bible činil 2000 výtisků. Krom Bible tiskli i učebnice, zpěvníky... celkem přes 80 titulů. Úkryt na tvrzi poskytl bratřím Jan starší ze Žerotína, který sídlil na Náměšťském zámku (1572 koupil Kralice od Jindřicha Kralického). V letech 1956 - 70 probíhal v místech bývalé tvrže archeologický výzkum při němž se našly literky a zbytky vazeb knih (možno vidět v tamním muzeu). Po bitvě na Bílé hoře byla tvrz vypálena vojskem, tiskárnu ještě 8 let ukrýval Žerotín na náměšťském zámku, ale po vydání "Obnoveného zřízení zemského" i Žerotín odešel do exilu. V polském Lešně J. A. Komenský připravil umístění tiskárny, která tam byla převezena v roce 1628 a sloužila tam do roku 1656, kdy byla zničena požárem.

Z plánované návštěvy žerotinského zámku v Náměšti sešlo a tak jsme zamířili do Třebíče, kde nás přivítiv katolický farář provedl monumentální basilikou, jež byla původně součástí benediktýnského kláštera. Klášter začali stavět morav-

šti Přemyslovci už roku 1101, většina stavby se uskutečnila v polovině 13. století. Na místě kláštera dnes stojí zámek, zachovala se jen basilika. Podobné stavby se nacházejí ve Francii, ve střední Evropě je to unikát. Roku 1468 válčil uherský král Matyáš Korvín s Jiřím z Poděbrad, jemuž bylo nakloněno i osazenstvo kláštera, uherský král oblehl Třebíč, dobyl ji, trvalo mu další měsíc, než dobyl opevněný klášter. Klášter zničil, zbyla jen poškozená basilika. Po odchodu mnichů byla postupně využívána jako konírna, pivovar a ubytovna do 17. století, kdy trebičské panství získali Valdštejnové, kteří basiliku opravili.

Pavel Hejzlar

ŽELEZNÝ BROD - partnerství mezi sbory

Na pozvání rady starších sboru v Bad Bollu se v tomto lázeňském městečku sešly 16. - 18. dubna t.r. rady starších partnerských sborů: Amsterdam, Bad Boll, Ochranov a Železný Brod k pracovnímu jednání. Každý ze sborů podal zprávu o své činnosti od posledního společného jednání, které bylo na jaře 1996 v Železném Brodě. Největší část jednání byla věnována otázce "charismatického hnutí". A to po zprávách z Ochranova a Železného Brodu. (O charismatické skupině v Ochranově "Křesťanské centrum" byla zpráva v minulém čísle NBL.)

"Charismatická" výlučnost se odráží už v názvech, které si tato uskupení dávají: Křesťanské centrum v Ochranově a Křesťanská společenství v České republice. V církevních denominacích snad nežijí křesťané a církve nejsou křesťanské?

Z této schůzky byl poslán i společný dopis na Ředitelství a Synod kontinentální provincie. Cituji z něho dvě žádosti:

1. Synod v Ebersdorfu rozhodl, aby sbory dostaly jasné směrnice pro styk s "charismatickými skupinami". Žádáme, aby sbory dostaly toto prohlášení neodkladně.

2. Očekáváme, že i členové Ředitelství zaujmou jasné osobní stanovisko v této věci i na veřejnosti.

Pro naši delegaci ze Železného Brodu bylo toto setkání velkým povzbuzením - v tom, s jakou účastí a pozorností je sledován náš zápas o identitu Jednoty bratrské v naší provincii, a v tom, s jakou láskou jsme byli přijati, jak se za nás bratři a sestry modlí!

Jiří Polma

HUSŮV DEN

Letošní Husův den se bude konat v neděli 4. července. Pozvání k dopolednímu kázání v Železném Brodě a k odpolední přednášce na Kalichu přijal prof. dr. Jan Milič Lochman, D.D.

Dopolední shromáždění v Železném Brodě začíná v 10 hodin. Odpolední shromáždění na Kalichu u Besedic začíná v 15 hodin.

Letní dětský tábor

Letní dětský tábor pro děti ve věku od 9 do 15 let se bude konat v termínu od 7. do 15 srpna 1999 u vesničky Jesenný v blízkosti Bozkovských jeskyň. Ubytování je v chatkách. Předběžná cena je 1000,- Kč. Přihlašujte své děti včas, neboť kapacita tábora je omezená.

Přihlášky na adrese: Ondřej Halama, 28. října 543, 511 01 Turnov.

Kráj srdce

VELBLOUD A LANO

"Snáze projde velbloud uchem jehly než bohatý do Božího království", je psáno u Matouše (19,24).

V tomto evangelním textu je chyba. Prohozením hlásek v původním znění bylo lano (gamta) zaměněno za velbloud (gamal). Tím byl příměr oslaben.

Činnost lodníků a rybářů na břehu Genezaretského jezera, kde Ježíš získával své první učedníky, měla mnoho společného se zacházením s lanem. Jeho porovnání s uchem jehly bylo přiléhavé. Nahrazením "lana" za "velblouda" se vytratil vtip a úderná síla slova.

Stále se traduje vysvětlení dosud uznávaného překladu na jiném, nepodloženém základě. Vykládá se o zvláště úzkých uličkách v Jeruzalémě, zvaných "ucho jehly", kudy by velbloud mohl projít jen stěží. Ovšem Ježíš, jak si můžeme ověřit, pronesl svá slova k rybářům, nikoliv k občanům Jeruzaléma.

Správný překlad by tedy měl znít: "Snáze projde lano uchem jehly než bohatý do Božího království."

(Z knihy Pinchase Lapida "Ist die Bibel richtig übersetzt?" volně přeložil M. Matouš)

Pinchas Lapida, nar. 1922 ve Vídni, židovský novozákoník, napsal toto svědectví o svém vztahu ke křesťanství:

"V roce 1955, když jsem byl konzulem v Miláně, napsala mi malá skupinka Izraelitů, kteří strávili dva roky ve sklepě jednoho ženského františkánského kláštera nedaleko Assisi, a kteří se tam po deseti letech chtěli přijet podívat, zda bych nechtěl řeholnicím za ně poděkovat. Souhlasil jsem, zorganizovali jsme to na jeden večer, měly tam být i sdělovací prostředky.

Po obvyklých proslovech a děkování jsem šel k představené kláštera, která silně nedoslýchala a špatně viděla. Bylo jí kolem pětasedmdesáti let. Byla podpírána dvěma sestrami, i řekl jsem jí: "Promiňte, signora, že jsme toho tolik namluvili, ale jsme opravdu dojatí tím, co jste pro nás udělala." Podívala se na mne přes silné brýle a řekla: "Promiňte, pane konzule, jste vy fašisti nebo marxisti?"

Bylo to poprvé v životě, kdy jsem ztratil řeč. Konečně jsem se vzpamatoval a řekl: "Ale signora, mluvím čtvrt hodiny o Svaté zemi, o lásce k bližnímu, o Ježíšovi a všem tom, co je biblickým étosem, a vy mi položíte takovou otázku?" Když jí to spolusestra zahučela do ucha, představená zrudla a řekla: "Odpusťte, pane konzule, jsem stará žena, musíte na to mít ohled. Ale v témže sklepě jsme roku 1943 ukrývaly marxisty, v roce 1944 a 1945 Židy, a po válce 1946 a 1947 fašisty, prostě ty, kteří to potřebovali, když šlo o život."

A z této vykoktané věty jsem se naučil o křesťanství víc než ze sebraných spisů Karla Rahnera, ačkoliv si toho pána velmi vážím. Ale tohle bylo živé křesťanství."

Miroslav Matouš